

الحمد لله الذي
خلقنا من
الحمم

شورای عالی حوزه علمیه قم

مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خاوران

مدرسه علمیه حضرت زهرا (س) شهرستان میبد

پایان نامه سطح سه

موضوع تحقیق:

بررسی نکات اخلاقی، تربیتی و ادبی

سوره‌ی مبارکه‌ی «ص»

استاد راهنما:

حجه الاسلام و المسلمین دکتر محمد فاکر میبدی

استاد مشاور:

حجه الاسلام و المسلمین دکتر محمد مهدی خواجه پور

پژوهش و نگارش:

فرزانه اخلاقی

تابستان ۱۳۹۲

تقدیم به

همه‌ی کسانی که در سلوک مسیر روشن انسانیت چشم بر قله‌های تعالی و کمال دوخته‌اند و شیفته‌ی اخلاق انسانی پیامبران الهی‌اند و طریقه‌ی سیر الی الله را در آینه‌ی پر تالُّو رفتار اسوه‌های کرامت می‌جویند.

تقدیر و تشکر

حمد و سپاس بیکران خداوند متعال را که توفیق گام نهادن در جاده‌ی دلگشای کتاب آسمانی خویش را نصیب این بنده‌ی ناچیز فرمود و مرا تا اتمام این کار همراهی و مدد فرمود.

خالصانه از تمام کسانی که مرا در انجام این پروژه یاری رساندند کمال تشکر و قدردانی را دارم . به ویژه از استاد گرانقدر، قرآن پژوه معاصر، جناب حجت الاسلام والمسلمین دکتر محمد فاکر میبدی که در این تحقیق همواره با راهنمایی‌های سودمندشان راهگشا و هدایتگر من در این امر مهم بودند. و نیز استاد بزرگوار جناب حجت الاسلام و المسلمین دکتر محمد مهدی خواجه پور که پیوسته از مشاوره‌های بی‌دریغشان بهره مند بودم.

همچنین از تمام مسئولان و دست اندر کاران امر پژوهش در مدرسه‌ی علمیه‌ی حضرت زهرا سلام الله میبد صمیمانه تشکر می‌کنم.

۱۰. دستغیب شیرازی، سید عبد الحسین، قلب سلیم، چاپ پنجم، قم: دفتر انتشارات اسلامی، ۱۳۸۷ش.
۱۱. دهخدا، علی اکبر، لغت نامه، چاپ دوم، تهران: انتشارات دانشگاه تهران، ۱۳۷۷ش.
۱۲. سلطانی، غلامرضا، تکامل در پرتو اخلاق، چاپ هفدهم، قم: دفتر انتشارات اسلامی، ۱۳۷۳ش.
۱۳. سیوطی، جلال الدین، الاتقان فی علوم قرآن، ترجمه سید محمود دشتی، چاپ اول، تهران: انتشارات دانشکده‌ی اصول دین، ۱۳۸۴ش.
۱۴. شجاعی، محمد، مقالات، چاپ اول، تهران: انتشارات سروش، ۱۳۶۸ش.
۱۵. شمیسا، سیروس، نگاهی تازه به بدیع، چاپ چهاردهم، تهران: انتشارات فردوس، ۱۳۸۱ش.
۱۶. عباسی مقدم، مصطفی، اسوه‌های قرآنی و شیوه‌های تبلیغی آنان، چاپ اول، قم: مرکز انتشارات دفتر تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۹ش.
۱۷. عمید، حسن، فرهنگ عمید، چاپ بیست و چهارم، تهران: انتشارات امیر کبیر، ۱۳۸۱ش.
۱۸. فرهادیان، رضا، اصول و مبانی تعلیم و تربیت در قرآن، چاپ اول، قم: دفتر نشر الهادی، ۱۳۷۲ش.
۱۹. فضلی، عبد الهادی، تهذیب البلاغه، ترجمه سید علی حسینی، چاپ دوم، قم: مؤسسه‌ی انتشارات دارالعلم، ۱۳۸۰ش.
۲۰. قرائتی، محسن، تفسیر نور، چاپ چهارم، تهران: مرکز فرهنگی درس‌هایی از قرآن، ۱۳۸۳ش.
۲۱. قرشی، سید علی اکبر، قاموس قرآن، چاپ ششم، تهران: دار الکتب الاسلامیه، ۱۳۷۱ش.
۲۲. مصباح یزدی، محمد تقی، اخلاق در قرآن (مشکات)، محقق محمد حسین اسکندری، چاپ دوم، قم: مؤسسه‌ی آموزش پژوهشی امام خمینی رحمه الله علیه، ۱۳۸۸ش.
۲۳. مطهری، مرتضی، تعلیم و تربیت در اسلام، چاپ پنجاهم، تهران: انتشارات صدرا، ۱۳۸۲ش.
۲۴. معرفت، محمد هادی، قصه در قرآن، چاپ اول، قم: مؤسسه‌ی فرهنگی تمهید، ۱۳۸۷ش.
۲۵. مکارم شیرازی، ناصر، و همکاران، اخلاق در قرآن، جلد ۱ و ۲ و ۳، چاپ ششم، قم: انتشارات امام علی بن ابی طالب، ۱۳۸۹ش.
۲۶. _____، تفسیر نمونه، چاپ بیست و سوم، تهران، دار الکتب الاسلامیه، ۱۳۸۳ش.

۲۷. موسوی خمینی، روح الله، چهل حدیث، چاپ شانزدهم، تهران: مؤسسه‌ی تنظیم و نشر آثار امام خمینی، ۱۳۷۶ش.
۲۸. مهدوی، سید سعید، نگاهی به قصه و نکات تربیتی آن در قرآن، چاپ اول، قم: بوستان کتاب، ۱۳۸۱ش.
۲۹. مهدوی کنی، محمد رضا، نقطه‌های آغاز در اخلاق عملی، چاپ سوم، تهران: دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۸ش.
۳۰. ناظر موسوی بجنوردی، کاظم، دائرة المعارف بزرگ اسلامی، تهران: انتشارات حیان، ۱۳۷۵ش.
۳۱. نراقی، ملا احمد، معراج السعادة، چاپ دوم، تهران: انتشارات دهقان، ۱۳۸۹ش.
۳۲. واثقی، قاسم، اخلاق مدیریت، چاپ دوم، تهران: مؤسسه‌ی انتشارات امیر کبیر، ۱۳۸۴ش.
۳۳. واثقی راد، محمد حسین، اخلاق و تربیت اسلامی، چاپ اول، قم: مرکز چاپ و نشر سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۱ش.

ب: کتب عربی

۳۴. آبیاری، ابراهیم، الموسوعة القرآنیة، بی جا: مؤسسه سجل العرب، ۱۴۰۵ق.
۳۵. ابن عاشور، محمد طاهر بن محمد، التحرير و التنویر، بیروت: مؤسسه التاریخ العربی، ۱۴۲۰ق.
۳۶. ابن عربی، ابو عبد الله محیی الدین محمد، تفسیر ابن عربی، چاپ اول، بیروت: دار احیاء التراث العربی، ۱۴۲۲ق.
۳۷. ابن منظور مصری، محمد بن کرم، لسان العرب، چاپ سوم، بیروت: دار صادر، ۱۴۱۴ق.
۳۸. انیس، ابراهیم، المعجم الوسیط، تهران: دفتر نشر فرهنگ اسلامی، ۱۳۷۴ش.
۳۹. برقی، احمد بن محمد بن خالد، المحاسن، تحقیق جلال الدین محدث، چاپ دوم، قم: دارالکتب الاسلامیه، ۱۳۷۱ق.
۴۰. تمیمی آمدی، عبد الواحد بن محمد، غرر الحکم و درر الکلم، تحقیق سید مهدی رجائی، چاپ دوم، قم: دارالکتب الاسلامیه، ۱۴۱۰ق.
۴۱. جعفر، شرف الدین، موسوعه القرآنیة، (خصائص السور)، تحقیق عبد العزیز بن عثمان التویجزی، چاپ اول، بیروت: دار التقریب بین المذاهب الاسلامیه، ۱۴۲۰ق.

۴۲. حسینی زییری، محمد مرتضی، تاج العروس من جواهر القاموس، چاپ اول، بیروت: دار الفکر، ۱۴۱۴ق.
۴۳. حر عاملی، محمد بن حسن، وسائل الشیعه الی تحصیل مسائل الشریعه، چاپ اول، قم: مؤسسه آل البيت عليهم السلام، ۱۴۰۹ق.
۴۴. حقى بروسوى، اسماعيل، روح البيان، بیروت: دار الفکر، بی تا.
۴۵. حکیم، سید محمد باقر، القصص القرآنی، چاپ اول، قم: المركز العالمی للعلوم الاسلامیه، ۱۳۸۷ش.
۴۶. خادمی کوشا، محمد علی، معانی القرآن، چاپ اول، قم: مرکز نشر هاجر، ۱۳۸۷ش.
۴۷. درویش، محیی الدین، اعراب القرآن الکریم و بیانہ، چاپ دوم، تهران: انتشارات کمال الملک، ۱۴۲۸ق.
۴۸. راغب اصفهانی، حسین بن محمد، المفردات فی غریب القرآن، تحقیق صفوان عدنان داوودی، چاپ اول، بیروت: دار العلم دار الشامیه، ۱۴۱۲ق.
۴۹. زمخشری، محمود، الکشاف عن حقائق غوامض التنزیل، چاپ سوم، بیروت: دار الکتب العربی، ۱۴۰۷ق.
۵۰. شریف الرضی، محمد بن حسین، خصائص الاثمه علیهم السلام، تصحیح محمد هادی امینی، چاپ اول، مشهد: انتشارات آستان قدس رضوی، ۱۴۰۶ق.
۵۱. _____، تلخیص البیان فی مجازات القرآن، تهران، انتشارات دانشگاه تهران، ۱۳۳۰ش.
۵۲. شهید ثانی، زین الدین بن علی، منیة المريد، تحقیق رضا مختاری، چاپ قم: مکتب العلم الاسلامی، ۱۴۰۹ق.
۵۳. صافی، محمود بن عبد الرحیم، الجدول فی اعراب القرآن، چاپ چهارم، بیروت: دار الرشید - مؤسسه الايمان، ۱۴۱۸ق.
۵۴. طباطبائی، سید محمد حسین، المیزان فی تفسیر القرآن، چاپ پنجم، قم: دفتر انتشارات اسلامی، ۱۴۱۷ق.

۵۵. طبرسی، فضل بن حسن، مجمع البیان فی تفسیر القرآن، چاپ اول، تهران: دار الاسوه للطباعه و النشر، ۱۳۸۴ش.
۵۶. طریحی، فخر الدین، مجمع البحرین، چاپ سوم، تهران: کتاب فروشی مرتضوی، ۱۳۷۵ش.
۵۷. عبد الربه، عبد الحافظ، بحوث فی قصص القرآن، چاپ اول، بیروت: دار الکتب اللبنانی، ۱۳۹۲ق.
۵۸. عروسی حویزی، عبد علی بن جمعه، تفسیر نور الثقلین، چاپ چهارم، قم: انتشارات اسماعیلیان، ۱۴۱۵ق.
۵۹. فخر الدین رازی، محمد بن عمر، تفسیر کبیر (مفاتیح الغیب)، چاپ سوم، بیروت: دار احیاء التراث العربی، ۱۴۲۰ق.
۶۰. فرّاء، ابو زکریا یحیی بن زیاد، معانی القرآن، چاپ اول، مصر: دار المصریہ للتألیف و الترجمة، بی تا.
۶۱. کلینی، محمد بن یعقوب، الکافی، تهران: دار الکتب الاسلامیه، ۱۴۰۷ق.
۶۲. مجلسی، محمد باقر، بحار الانوار، چاپ دوم، بیروت: دار احیاء التراث العربی، ۱۴۰۳ق.
۶۳. _____، مرآة العقول فی شرح اخبار آل الرسول، تحقیق هاشم رسولی محلاتی، چاپ دوم، تهران، دار الکتب الاسلامیه، ۱۴۰۴ق.
۶۴. مصطفوی، حسن، التحقیق فی کلمات القرآن الکریم، تهران: بنگاه ترجمه و نشر کتاب، ۱۳۶۰ش.
۶۵. معرفت، محمد هادی، تلخیص التمهید، چاپ ششم، قم: مؤسسه النشر الاسلامی، ۱۴۲۸ق.
۶۶. معمر بن مثنی، ابو عبیده، مجاز القرآن، تحقیق محمد فؤاد سزگین، قاهره: مکتبه الخانجی، ۱۳۸۱ق.
۶۷. نراقی کاشانی، مهدی بن ابی ذر، جامع السعادات، قم: دار لتفسیر، ۱۳۷۶ش.
۶۸. هاشمی، محمود، جواهر البلاغه فی المعانی و البیان و البدیع، چاپ چهاردهم، قم: انتشارات اسماعیلیان، ۱۳۸۶ش.
۶۹. یحیی بن زیاد فرّاء، ابو زکریا، معنی القرآن، چاپ اول، مصر: دار المصریہ للتألیف و الترجمة، بی تا.

۷۰.

ج: مقالات

۷۱. اشرفی، عباس - حیدری، معصومه، «اسلوب‌های داستانی قرآن»، نشریه معرفت، شماره ۱۶۴، ۱۳۹۰ش.
۷۲. شاملی، عباسعلی، «جایگاه و نقش انذار و تبشیر در نظام تربیتی پیامبران (نگرش قرآنی)»، ترجمه محمد روحانی، نشریه علمی تخصصی معرفت، شماره ۳۳، ۱۳۷۹ش.
۷۳. ناصری، علیرضا، «نقش الگو در تربیت دینی»، فصلنامه پگاه اندیشه، شماره ۶ و ۷، ۱۳۸۹ش.